

Valsts administrācijas
skola

Personāla plānošana, piesaiste un atlase

*Novērtēšanas metodes, intervijas sagatavošana un vadīšana.
Labās prakses piemēri Latvijas valsts pārvaldē un biznesa vidē*

Inna Solomatina

15.05.2017., Rīga

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Valsts administrācijas
skola

Mācību plānojums, 15.05.2017.

9.00-10.30	1. daļa, mājas darbs. Novērtēšanas izaicinājumi
10.30-10.45	Kafijas pauze
10.45-12.15	2. daļa, intervijas veidi, jaunas pieejas
12.15-13.15	Pusdienas
13.15-14.45	3. daļa, citas novērtēšanas metodes

Valsts administrācijas
skola

Mācību tēmas: “Personāla plānošana, piesaiste un atlase”

- ✓ Personāla stratēģiskā plānošana un sasaiste ar iestādes/valsts pārvaldes mērķiem
- ✓ **Novērtēšanas metodes, intervijas sagatavošana un vadīšana. Labās prakses piemēri Latvijas valsts pārvaldē un biznesa vidē**
- ✓ Vadītāja loma personāla atlases procesā

Valsts administrācijas
skola

JŪSU GALVENIE IZAICINĀJUMI NOVĒRTĒŠANĀ ATLASĒ

Jaunākās tendences darbinieku novērtēšanā

Valsts administrācijas
skola

Novērtēšana ar skatu
uz nākotni
(nākotnes izaicinājumi
amatā)

Kompetenču un
vērtību pieeja

Spēlošana
(Gamification)

Novērtēšana,
piesakoties
vakancei

Novērtēšana,
izmantojot
jaunākās
tehnoloģijas

Dažādu
metožu
izmantošana

Video
intervijas

Kāpēc mēs vērtējam?

**75% CV ir
nepatiesa
informācija**

**63% gadījumu
atlases lēmums
tiek pieņemts
pirmajās 4,3
minūtēs**

**90% ir «zem
ūdens»**

An iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water, while the much larger part of the iceberg is submerged below the surface. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some clouds.

**Apzinātās izmaksas uz 1
darbinieku**

*(atlases speciālists un ārējie
pakalpojumi)*

192 Eiro

**Kopā
4039 Eiro**

**Neapzinātās izmaksas uz 1
darbinieku**

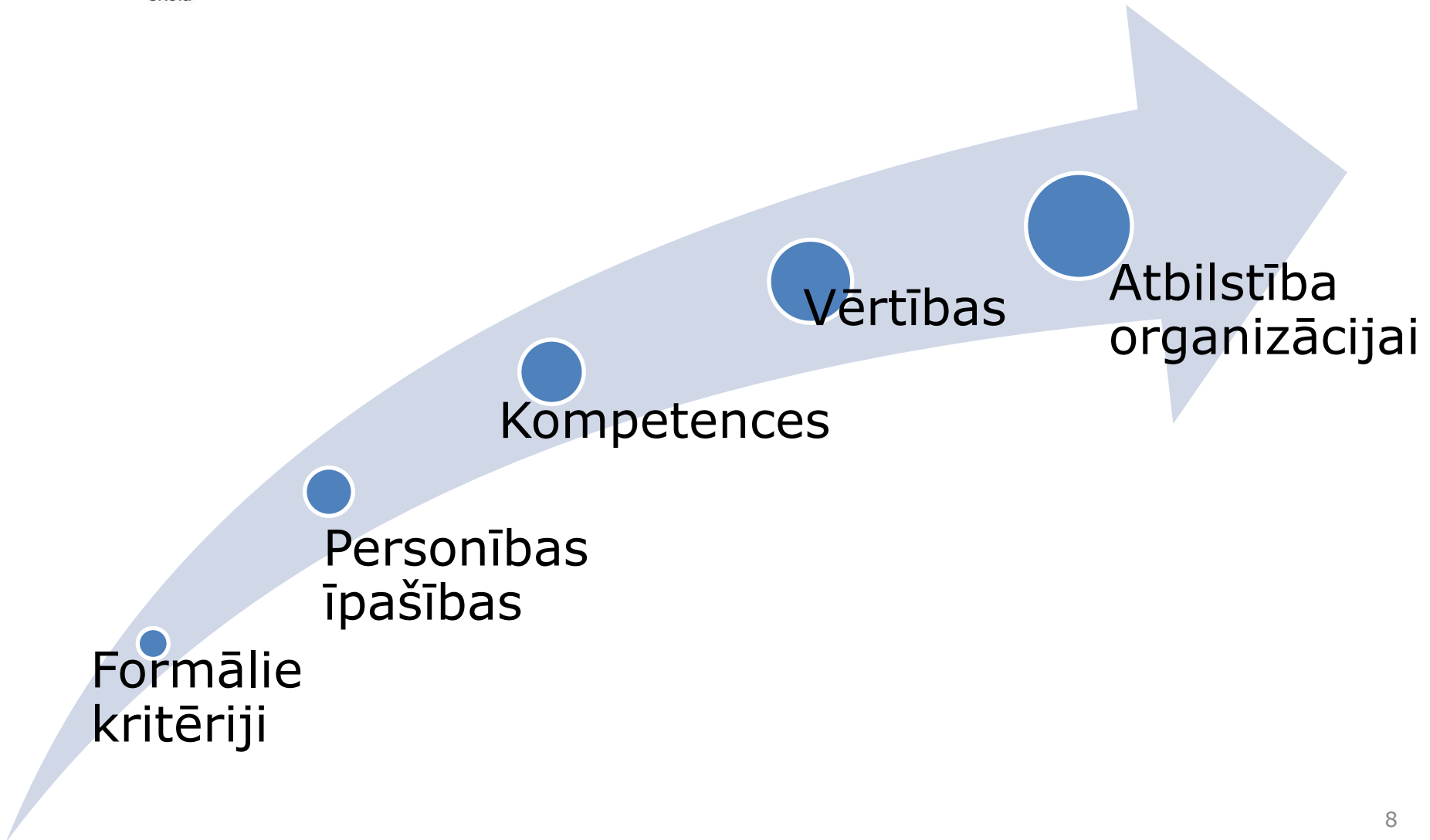
(darbinieka ievadīšana darbā)

3847 Eiro

Valsts administrācijas
skola

Atlases paradigmas maiņa. KO īsti mēs meklējam

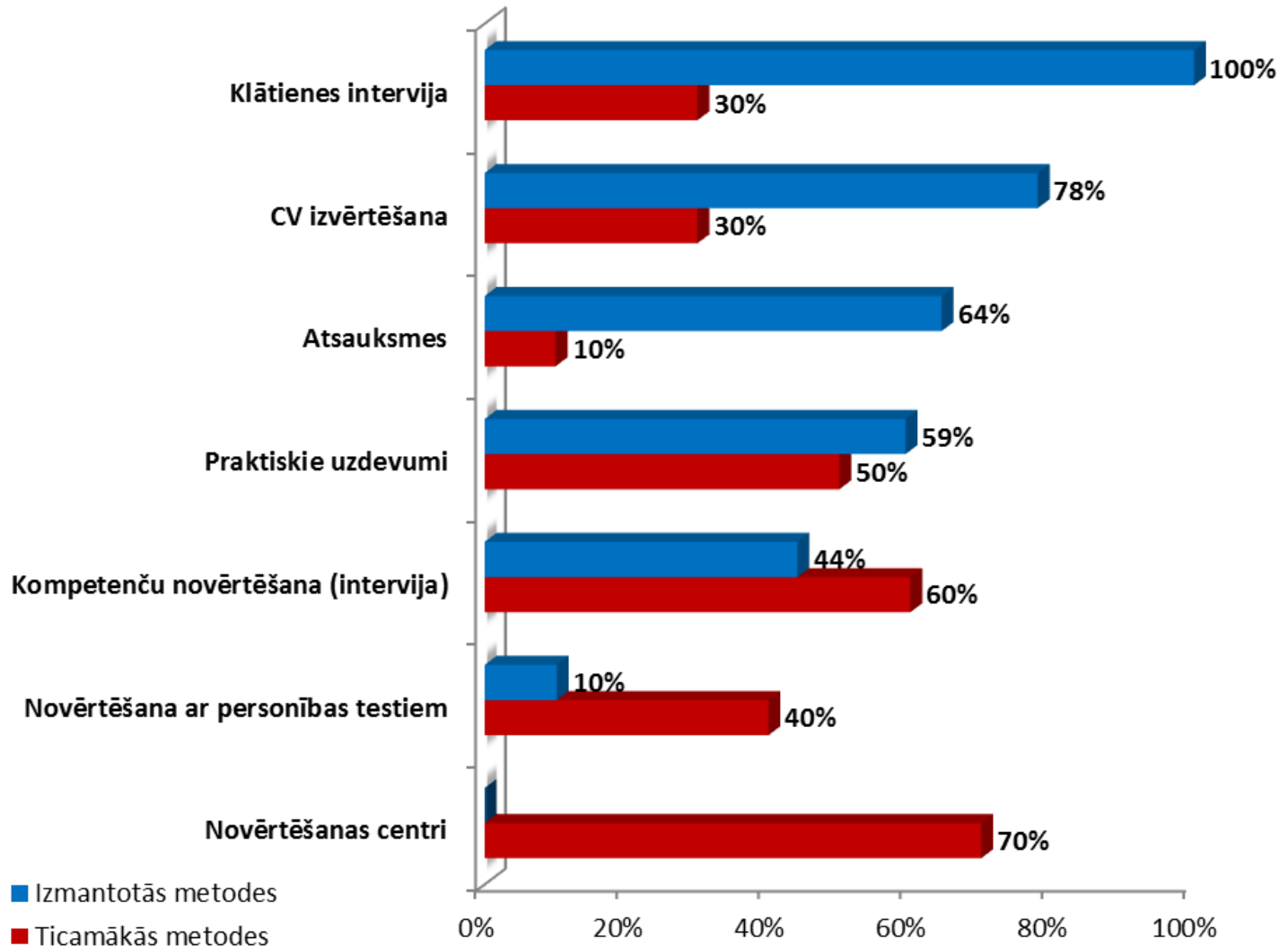

Valsts administrācijas
skola

TOP Novērtēšanas metodes

Valsts administrācijas
skola

Novērtēšanas metodes

Valsts administrācijas
skola

Novērošana

- Ko runā
- Kā runā
- Kā klusē
- Kā uzvedas

Interviju veidi

Struktūra

- ✓ strukturētas
- ✓ daļēji strukturētas
- ✓ nestrukturētas

Dalībnieku skaits

- ✓ individuālas
- ✓ paneļintervijas
- ✓ grupu intervijas

Saturs

- ✓ informatīvās
- ✓ situāciju modelēšanas
- ✓ uzvedības/kompetenču
- ✓ vērtību

Atrašanās vieta

- ✓ klātienēs
- ✓ neklātienēs:
telefonintervija, video konference

Valsts administrācijas
skola

Telefonintervija

Precizējoši jautājumi - var sākt ar slēgtiem,
tad pāriet uz atvērtiem

Palīdz precīzi novērtēt iesniegtos dokumentus,
saprast vai virzīt uz nākamo konkursa posmu

Strukturēta saruna – ar plānu

Valsts administrācijas
skola

Informatīvā intervija

- Tiek apstiprināta, papildināta CV minētā informācija
  - līdzšinējie darba pienākumi,
  - atbildības līmenis, pilnvaru apjoms,
  - profesionālās zināšanas.
- Motivācija mainīt darbu
- Atalgojuma prasības
- Kandidātam - iespēja iegūt papildu informāciju par vakanci

Valsts administrācijas
skola

Situāciju modelēšanas intervija

- Iedomātu situāciju analīze ar mērķi:
  - noskaidrot kandidāta domu gājienu līdz lēmuma pieņemšanai
  - paredzēt, kā kandidāts varētu rīkoties tipiskās vai īpaši sarežģītās darba situācijās

- Jautājumi: *"Kā Jūs rīkotos situācijā, kad..."*

- Riski
  - domas par darbību nav darbība
  - tendence sniegt "pareizās" un vēlamas atbildes

Valsts administrācijas
skola

Uzvedības/ kompetenču intervija (1)

- Situāciju analīze no kandidāta iepriekšējās darba pieredzes ar mērķi noskaidrot kandidāta tipisko domāšanas veidu un rīcību
- Jautājumi par konkrētu rīcību attiecīgajā situācijā (“Pastāstiet par situāciju, kad jums bija..., kā rīkojāties, kāds bija domu gājiens”)
- Risks – kandidātiem, kam nav vai ir ļoti neliela darba pieredze, nav ko stāstīt -> konkrēto kompetenci nevar vērtēt

Uzvedības/ kompetenču intervija (2)

Valsts administrācijas

skola

Situācija

- Kas notika?
- Kuras nodaļas bija iesaistītas?
- Kāda bija Jūsu loma?

Izjūtas

- Kā Jūs jutāties, kad uzzinājāt par šo situāciju?

Domāšana

- Ko Jūs tajā brīdī domājāt?
- Kāds bija Jūsu domu gājiens, meklējot risinājumu?

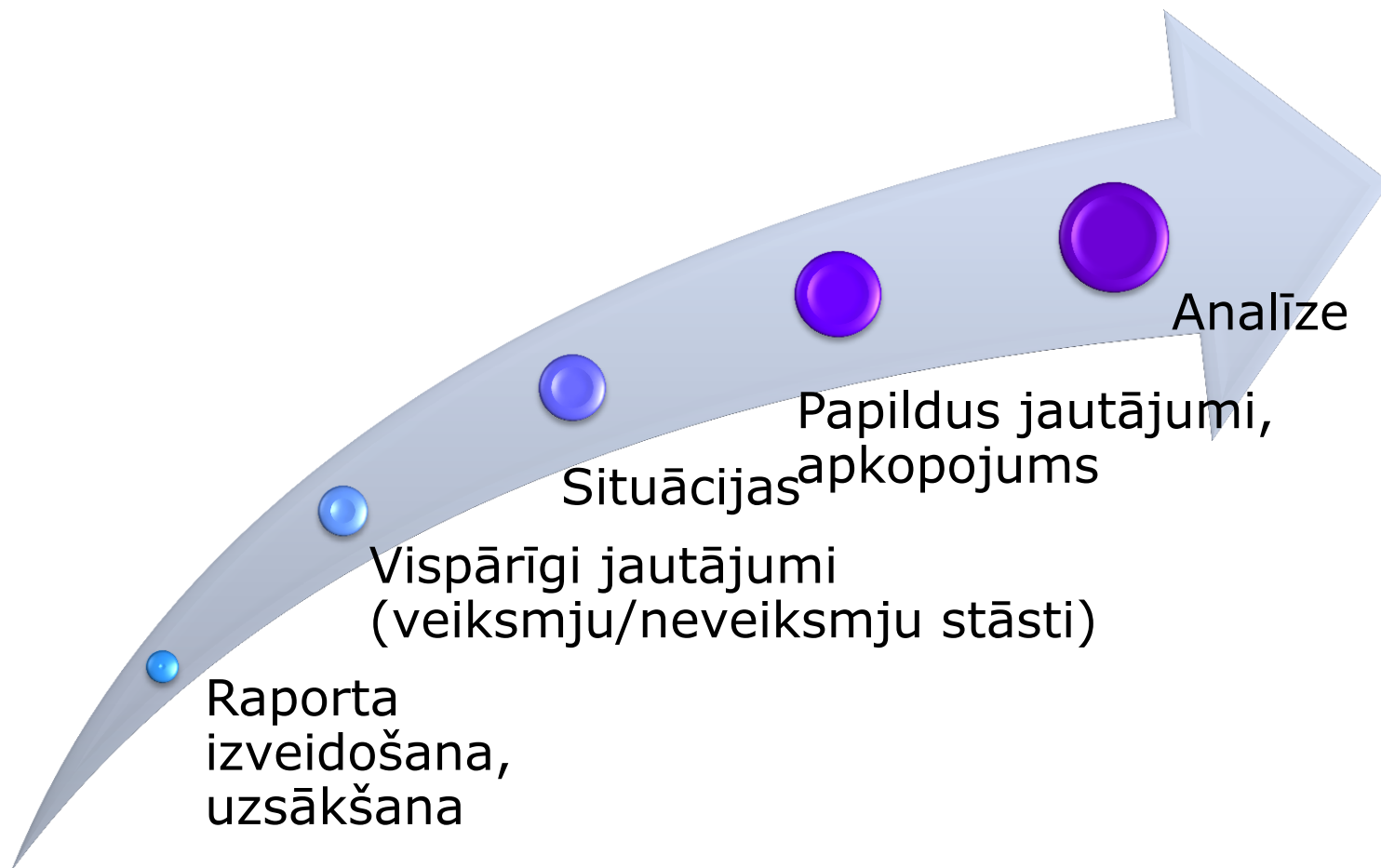
Rīcība

- Ko tieši Jūs darījāt?
- Ko Jūs viņam atbildējāt?

Uzvedības/ kompetenču intervija (3)

Valsts administrācijas
skola

Uzvedības/ kompetenču intervija (4)

Valsts administrācijas
skola

- ✓ "Kā jūs tajā iesaistījāties?"
- ✓ "Ko jūs centāties panākt?"
- ✓ "Kas vēl bija iesaistīts?"
- ✓ "Kāda bija jūsu loma?"
- ✓ "Ko jūs darījāt?"
- ✓ "Kas jums bija prātā?/Ko jūs domājāt?"
- ✓ "Ko jūs konkrēti teicāt/darījāt?"
- ✓ "Ko jūs tajā laikā jutāt?"
- ✓ "Kāds tam bija rezultāts?"

Valsts administrācijas
skola

Vērtību intervija

- Jautājumi vai uzdevumi ar mērķi noskaidrot kandidāta vērtības un to, kā viņš iederēsies organizācijas kultūrā
- Jautājumi par svarīgumu (piemēram, kas darbā Jums ir svarīgi?)
- Atbilstība organizācijas un vadītāja vērtībām

Valsts administrācijas
skola

Vērtību jautājumu piemēri

- ✓ Nosauc 5 lietas, kas Tev darbā ir svarīgas? Kā Tas izpaužas ikdienā?
- ✓ Kas ir svarīgākais, ko tavi vecāki tev iemācīja? Ko Tev šobrīd ir svarīgi iemācīt saviem bērniem?
- ✓ Kas Tev ir svarīgi, atlasot komandu/apkalpojot klientu utt.?

Piemērs no vērtību intervijas

Valsts administrācijas

Vispārīgais apraksts: mēs ar cieņu strādājiem ar klientiem, piegādātājiem, darbiniekiem. Mēs uzmanīgi klausāmies un dzirdam viens otru, neatkarīgi no ieņemamā amata. Mēs respektējam nozares vēsturi un tradīcijas.

Indikators: Ja viedokļi nesaskan – uz klausām un meklējam kompromisus

3	Darbinieks iniciē ideju apmaiņu organizācijā, veido kultūru, kur valda dažādi viedokļi. Dod iespēju izpausties katram
2	Ir uzmanīgs pret visiem viedokļiem, uz klausā, meklē racionālo lēmumu
1	Uz klausā citus, piekrīt, ja tie ir līdzīgi savam viedoklim, pretēji – patur savu viedokli.
0	Ignorē citus viedokļus vai oponentus. Svarīgi, kāds statuss ir cilvēkam ar pretējo viedokli

Valsts administrācijas
skola

Jautājumu veidi

Pēc uzbūves:

- Atvērtie un aizvērtie

Pēc mērķa un satura:

- Par motivāciju
- Par pieredzi un prasmēm
- Par uzvedību konkrētās situācijās
- Par attieksmēm un interesēm
- Par personības īpašībām utml.

Valsts administrācijas
skola

Atvērtie jautājumi

Šie jautājumi parasti sākas ar vārdiem:

Kas? Kur? Kad? Kā? Kāds ir jūsu viedoklis?

Pastāstiet...

Mērķis: informācijas iegūšana

Jūs jautājat sarunu biedra viedokli un aicināt uz pārdomām

- *Ko jūs domājat par...?*
- *Kāds ir jūsu viedoklis...?*
- *Pēc jūsu domām, ...?*

Valsts administrācijas
skola

Slēgtie jautājumi

Šie jautājumi virza uz īsu atbildi. No sarunu biedra tiek saņemta atbilde "jā/nē" vai konkrēta informācija.

Mērķis: saņemt no sarunu biedra piekrišanu / izmainīt sarunas gaitu

Piemēram:

- *Vai jūs piekrītat, ka ...?*
- *Vai varat veltīt laiku...?*
- *Vai esat apmierināts ar...?*

Valsts administrācijas
skola

Jautājumu piemēri

Profesionalitāte

- *Pastāstiet par kādu uzdevumu darbā, ko spējāt paveikt par spīti šķēršļiem.*
- *Pastāstiet par kādu situāciju, kad nespējāt sasniegt izvirzīto mērķi.*
- *Kā savā darbā esat izturējies pret uz sevi vērstu kritiku?*
- *Kā Jūs to sasniedzāt? (par kandidāta sasniegumu)*
- *Kas bija lielākie izaicinājumi veicot šos pienākumus?*
- *Pastāstiet par kādu savu profesionālo veiksmes stāstu.*

Attieksme un intereses

- Kādas Jūsu ārpus darba aktivitātes papildina Jūsu darba intereses?*
- Kā pavadāt brīvo laiku? (vērtīgs iesildīšanās jautājums svešvalodās)*
- Ko sagaidāt no potenciālā darba devēja/ komandas?*
- Kas ir svarīgākais, ko Jums iemācījuši vecāki vai ģimene?*

Personības īpašības

- *Kādas ir Jūsu stiprās puses?*
- *Kas ir tās īpašības, kas, pēc Jūsu domām, Jums vēl jāattīsta?*
- *Ar kādiem cilvēkiem Jums grūtības sastrādāties?*
- *Ja jautātu Jūsu komandai, kā Jūsu komanda Jūs raksturotu?*

Valsts administrācijas
skola

Darba intervijā nav pieļaujami tieši/ netieši diskriminējoši jautājumi, t. sk., par

- 1) grūtniecību;
- 2) ģimenes vai laulības stāvokli;
- 3) iepriekšēju sodāmību, izņemot gadījumu, kad tam attiecībā uz veicamo darbu varētu būt būtiska nozīme;
- 4) reliģisko pārliecību vai piederību pie kādas reliģiskās konfesijas;
- 5) piederību pie kādas politiskās partijas, darbinieku arodbiedrības vai citas sabiedriskās organizācijas;
- 6) nacionālo vai etnisko izcelsmi.

Valsts administrācijas
skola

Sagatavošanās intervijai (1)

Intervijas plāns = sarunas struktūras un
jautājumu sagatavošana

- Jautājumi izriet no kompetenču modeļa
- Jautājumiem jābūt būtiski saistītiem ar veicamo darbu
- Jautājumi nedrīkst būt diskriminējoši

Valsts administrācijas
skola

Sagatavošanās intervijai (2)

Telefoniskie priekšdarbi – kandidātu
sazvanišana, pārrunu grafika sastādīšana

Atbilstošas intervijas vietas izvēle un
sagatavošana – labs apgaismojums, piemērots
aprīkojums, mēbeles

Piemērota un pietiekami ilga laika ieplānošana.
Ne mazāk par 30-40 minūtēm

Ja vairāki intervētāji – darbības saskaņošana.

Visas iesaistītās puses ir sagatavotas un ir
skaidra katra iesaistītā cilvēka atbildība

Valsts administrācijas
skola

Intervijas plāns

- ✓ Iepazīšanās (katrs cilvēks, kas piedalās komisijā, iepazīstina ar sevi)
- ✓ Pateicības izteikšana par piedalīšanos konkursā
- ✓ Atvērtas un patīkamas atmosfēras radīšana (rūpes par darba devēja tēlu)
  - Laipna un pozitīva uzvedība pret kandidātu
  - Objektīva attieksme: izvairīšanās no pārsteidzīgiem secinājumiem, kas balstās uz pirmo iespaidu un stereotipiem
- ✓ Informācija par intervijas ilgumu, secību un tālāko atlases gaitu
- ✓ Atbildes uz kandidāta jautājumiem
- ✓ *Konfidencialitāte!* – kam tiks izpausta kandidāta sniegtā informācija

Valsts administrācijas
skola

Intervijas vadišana (1)

Atvērtie jautājumi (~10-15% - slēgtie jautājumi)

- “Kādi ir Jūsu pienākumi šajā amatā?”
- “Pastāstiet par situāciju, kad nācās izskatīt klienta pretenziju. Kādi bija Jūsu rīcības soļi?”

Precizējošie jautājumi

- “Ko tieši klientam atbildējāt?”
- “Kādi apsvērumi Jūs pamudināja tā rīkoties?”

Valsts administrācijas
skola

Intervijas vadišana (2)

Izvairieties no:

- Pārāk vispārīgiem jautājumiem (“Pastāstiet kaut ko par sevi...”)
- Pārāk daudz slēgto jautājumu (“Vai Jūs protiet ...?”)
- Uzvedinošiem jautājumiem (“Tādā situācijā Jūs droši vien rīkojies ...?”)
- Sociāli vēlamiem jautājumiem (“Vai Jums var uzticēties?”)
- Vairākiem jautājumiem vienlaicīgi

Valsts administrācijas
skola

Intervijas vadīšana (3)

Aktīvā klausīšanās

- Acu kontakts
- Pozitīva neverbālā izturēšanās, ieinteresētības izrādīšana
- Pateikšanās un kandidāta “uzslavēšana” par izsmeļošu atbilžu sniegšanu

Pierakstu veidošana

Valsts administrācijas
skola

Intervētāja uzdevumi intervijas laikā

- ✓ Sarunas mērķtiecīga vadīšana saskaņā ar intervijas plānu
  - jāuzdod visi iepriekš plānotie jautājumi
  - papildinošie jautājumi
  - jāseko līdzi, lai saruna nenovirzītos no tēmas

- ✓ Objektīvas attieksmes saglabāšana intervijas laikā
  - nepaļauties uz pirmo iespaidu un stereotipiem
  - neizdarīt secinājumus kandidāta vietā
  - izvairīties no tūlītējas kandidāta novērtēšanas

Valsts administrācijas
skola

Intervijas noslēgums

- Noslēdzošais jautājums – *“vai ir vēl kaut kas šīs sarunas kontekstā, ko vēlaties papildināt?”*
- Informācija par uzņēmumu un vakanto amatu
- Atbildes uz kandidāta jautājumiem
- Pateikšanās par sarunu
- Informācija par tālāko atlases procesu un tā paredzamo ilgumu

Valsts administrācijas
skola

Intervijas analīze

Var novērtēt

- Līdzšinējo darba pieredzi (veidu, raksturu, atbildības un pilnvaru līmeni)
- Profesionālās zināšanas
- Komunikācijas prasmes, saskarsmes iemaņas
- Motivāciju

Grūti novērtēt

- Daudzas prasmes (tehniskās iemaņas, vadības prasmes, u.c.)
- Intelektuālās spējas
- Daudzas personības īpašības (godīgums, precizitāte, u.c.)

Valsts administrācijas
skola

Kandidāta novērtēšana pēc intervijas

1. pieeja

- I. Faktoru nozīmīgums (1 – mazsvarīgi, 3 – ļoti svarīgi)

- II. Faktoru novērtējums (1 – trūkst, 4 – izteikta priekšrocība)

Rezultāts: I x II

Valsts administrācijas
skola

Kandidāta novērtēšana pēc intervijas

2.pieeja

Kandidāta SWOT analīze

Stiprās puses	Motivācija
Attīstības iespējas	Riski

Valsts administrācijas
skola

Papildus vērtēšanas metodes (1)

➤ Prasmju pārbaudes:

- Speciālās profesionālās zināšanas (piemēram, zināšanas par nodokļu likumdošanu, grāmatvedības zināšanas)
- Iemaņas darbā ar dažādām datorprogrammām
- Svešvalodu zināšanu pārbaude

➤ Testi:

- Speciālo spēju testi
- Intelektuāli testi
- Personības testi

Valsts administrācijas
skola

Papildus vērtēšanas metodes (2)

- ✓ *In-basket* uzdevumi
- ✓ Analīzes uzdevumi: *case studies*
- ✓ Grupu diskusijas
- ✓ Simulācijas un lomu spēles
- ✓ Faktu atrašanas uzdevumi
- ✓ Prezentācijas

Valsts administrācijas
skola

Atsauksmes

- Akadēmiskās atsauksmes (diplomi, sekmju lapas, augstskolu izsniegti raksturojumi)
- Profesionālās atsauksmes (no bijušajiem kolēģiem, tiešā vadītāja, klientiem, sadarbības partneriem)

TIKAI NO TIEM KONTAKTIEM, KURUS IEDEVA PATS KANDIDĀTS

Valsts administrācijas
skola

Profesionālās atsauksmes

Atsauksmes sniedzēja profesionālā saistība ar kandidātu (kad, kādā statusā)

Komentāri par darba pienākumu izpildi (raksturs, kvalitāte)

Jautājumi par nozīmīgākajām prasmēm, kompetencēm

Sadarbība ar kolēģiem, klientiem

Aiziešanas iemesli

Citi komentāri no atsauksmes sniedzēja

Piemēri: Kādas ir 3 attīstības iespējas, ko Jūs ieteiktu šim cilvēkam?

Kādi ir 3 ieteikumi tiešajam vadītājam, kā šo cilvēku motivēt?

Valsts administrācijas
skola

Novērtēšanas metožu izvēles kritēriji

- ✓ Piemērotība jeb atbilstība definēto kritēriju un kompetenču novērtēšanai
- ✓ Metožu valididāte un ticamība
- ✓ Resursu vai izmaksu ierobežojumi (metodes sagatavošanai un lietošanai nepieciešamie resursi, tai skaitā laiks)
- ✓ Vērtētāja profesionalitāte
- ✓ Metodes pieņemamība no kandidātu viedokļa; no ētiskā un juridiskā viedokļa

Valsts administrācijas
skola

Atgriezeniskā saite

3 lietas:

- 1) Es sākšu
- 2) Es turpināšu
- 3) Es beigšu

Valsts administrācijas
skola

Mājas darbs

- ✓ Novadīt interviju ar kandidātu, kurā iekļaut jautājumus par 1-2 kompetencēm/vērtībām. Pēc intervijas izveidot analīzi. Pārrunāt to ar vadītāju, kam tiek meklēts kandidāts
- ✓ Izdomāt vienu praktisko uzdevumu šim amatam (jaunu!)

Valsts administrācijas
skola

Paldies par Jūsu uzmanību!

Inna Solomatina, inna@eiropersonals.lv

Mācību kurss finansēts no Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.3.4.2.0/15/I/001 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide labāka regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta jomā"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē